

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРНУ на годину 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.За АУСТРО-УГАРСКУ, БОСНУ
и ХЕРЦЕГОВИНУ на годину 6
ф. на по године 3 ф. на четврт
године 1 ф. 50 новч.За све остале земље годишње
20 фран. у злату, на по године
10 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата плаћа се поштомском
упутницом невојеродно админи-
страцији „Гл. Црног.“ на Цетиње,
или отпраћивши новина на
коју драго пошту; а коме је на-
ручнице, може се преплатити
код г. *Петра Рамадановића*, књаж
црн. агента у Котору. Допише се
шиљу уредништву Рукописи с
не враћају.За огласе плаћа се, по простору
који заузму из петита 7, новчића
од реда за први пут, а за сваки
даљи пут по 5 новчића. За огласе
веће и на дуго вријеме попу-
шта се.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

ЦЕТИЊЕ, 22 септембра.

Утисак, што је у Јевропи учинило присуство кнеза Лобанова и генерала Драгомирова на великијем францускијем војенијем маневрама, све се то виши објелодањује, уз пркос тежњи органа тројног савеза, да то присуство омаловажи. За кнеза Лобанова ти органи испрва су поглавито тврдили, да путује у Француску на воде ради здравља, а пошто је само бављење његово у Француској тај изговор опроргло, сада морају да признаду, да кнез Лобанов није пошао у Француску да се лијечи. Инглеска штампа на против из самог почетка није омаловажавала тај пут руководиоца иностране руске политике, и сада лондонски „Таймс“ посвећује најновијој фази руско француског пријатељства уводни чланак, у коме вели, да се мора признати изванредни значај стастанку у Миркуру; учешће руског министра иностранијех дјела у тој манифестацији да се не може протумачити простијем случајем; и његово присуство да је доказало, и да је морало доказати, да се између Француске и Русије утврдила тијесна свеза. Главни пак орган лондонске владе „Стандарт“ пријети, да ће руско француска игра принудити Инглеску, да се баци у паручја трјнога савеза; па вели, да нема Русије, да се Француска не би одрекла од благодати разоружања; него милитаризам Русије, да потиче милитаризам Француске, који опет са своје стране подржава милитаризам у Немачкој, Аустро Угарској и у Италији; па је дошло до тога, да се и Инглеска мора на њих угледати. Једна несмотрена ријеч, или смјелјији чин данас је довољан — вели лондонски лист — да се милиони људи дигну један противу другога и у мало дана да измијене данашњи политички положај. А други конзервативни лист „Дели Телеграф“ вели, да државници у опште, а особито инглески, не могу да не узму у дужно расуђење миркурски састанак, који има тај значај, да у свему што се тиче ратнијех намјера, обје државе иду раме уз раме. Тај савез — вели исти лист — који неосредно пријети тројном савезу, може се рачунати, да је управљен и противу Инглеске и Јапона, двију држава, чије зближење захтјева сам ток догађаја.

Према тој невојеродности инглеске штампе, француска је штампа са свијем мирна. Париска „Либерте“, која се сматра органом г. Ханато-а, хладнокрвно онажа, да треба упамтити неопстојаност руководиоца инглешког јавног мњења, који су јучер ватрено жељели, да пресједник републике појети Лондон, а данас желе да се Инглеска баци у наручје тројнога савеза! Париски „Фигаро“ уопште вели: „Послије свега тога трудни да ће наши немачко-инглески противници опет тврдити, да нема између Француске и Русије никаквог уговора или савеза. Овдје нема значаја једна или друга ријеч, него дјела. Политика, које се држи свака од ових свију држава у области сопс венијих интереса, одликује се тако мирољубивијем карактером, да би било излишно говорити, да Русија и Француска немају другнијех интереса осим интереса мира. Само би се толико могло примјетити, да оне теже сачувати интересе мира у корист општу, а не интересе мира, који су

конфирмирале неке државе у корист своје сопствене политике.“

Петроградске „Новости“ пишу: „Без сумње, миркурски састанак има велики значај. Маневри француске војске показали су у свему сјају пезину готовост ратну, и ласкаве ријечи о овој војсци генерала Драгомирова нијесу биле из простије учтивости, него озбиљни суд генерала, коме нико не може рећи ни да је закомислен, ни да је неискрен. Исто тако пресједник републике имао је пуно право рећи, да је Француска сада готова за сваки случај. Присуство на смотри министара двају савезнијех држава дало је још више значаја томе догађају, потврдивши пређашње изјаве. Али би погрешно било сматрати овај догађај као пријетњу јевропском миру. Зар се може рећи, да једна држава, која се стара за своју самообрану, пријети општему миру? Напротив, кад се не би старала, пријетило би општему миру. Ако трјојни савез није до сада објавио рат ни Русији ни Француској, то је само с тога, што сматра неодољивијем силе ових држава. Тако се јевропски мир подржава сплом француско-руског савеза. Ова сила не смије слабити, и сваки случај, који је објелодани, користан је за општи мир. Миркурски састанак може се сматрати довољнијем одговором штећинскијем демонстрацијама. Сили треба да одговара сила а не слабост. Може се говорити у прилог општем разоружању. Но ако се пола Јевропе не хоће разоружати, то другој половини остаје само да слиједи пезином примјеру. Кад би трјојни савез имао против себе само Русију и Француску, мир би био за дуго осигуран. Но, на жалост, у Јевропи има још једна велика држава, која заузима угодан положај — а то је Инглеска. Инглезе је миркурски састанак раздражио. Инглески листови позивљу владу да наруши јевропску равнотежу, приступивши к трјојном савезу. Наравно, ови се савјети дају под упливом тренутног раздражења. Надамо се, да ће ово раздражење уступити мјесто објективнијему погледу на савремене догађаје у Јевропи. Ако је потребит мир Русији и Француској, Инглеској је још потребитији.“

Не годи ни мало ни Инглеској ни Немачкој ни борављење белгијског Краља у Паризу, гдје се састаје са министром иностранијех дјела и са пресједником републике. Истина је, да је Краљ због своје африканске државе Конга у Паризу; али ако он паће у Паризу што у томе обзира тражи, он ће остати обвезан Француској. А Белгија и ако је мала држава, заузима врло важно земљиште на граници Немачке и Француске.

Ово Краљево бављење у Паризу у толико је у овом часу значајније, у колико се до сада држало, да симпатичне више са Немачком него ли са Француском.

Књижевност, умјетност и просвјета.

Сомбор, 3 сеп. 1895. Кад сам први пут прочитао у „Гл. Црногорца“ позив на прославу српске сомборске читаонице, намах сам зажелио да сврнем у Сомбор на ту прославу, пошто је дан прославе спадао за вријеме мога путовања у Кнјево. У Сомбор сам стигао дан прије свечаности, одено у српској народној гостионици, гдје

сам једва неколико сати провео, кад ево долази члан исте читаонице г. К. Тодоровић и као госта води ме на одређено ми мјесто, код државног чиновника г. Ш. Мојића.

Тога дана имао сам част представити се заслужном српском педагогу, благородном госп. Николи Вукићевићу, управитељу сомборске српске учите. школе, а такође и неким од г. г. професора. Г. Управитељ био је тако добар, те послао са мном једног господина члана исте читаонице, који ми показа нову српску учитељску школу, коју је подигао своме народу Њ. Светост г. Георгије Бранковић, садашњи српски патријарх. На здању стоји, кирилицом, овај надпис: „Георгије Бранковић патријарх народу српском.“ Само је здање врло дивно и одговара свима хигијенским и педагошким захтјевима (како кажу стоји до 30.000 фор.)

У старом препорандијском здању, по немају других и zgodних просторија за учење — учили су заједно и мушци и женски, а сад ће приправници прећи у ново, а приправнице остати у првашњем старом здању.

Из препорандије одосмо у читаоницу, која се налази у центру вароши, а на углу главне улице у Сомбору. Здање ово уцјењује се на 30.000 фор. На њему се налази, такође кирилицом, надпис: „Српска Читаоница.“ Основана је 1845 год. под пресједништвом Трије Атанацковића, најпрвије капетана, доцније судца у Сомбору. Чланова оснивача било је у почетку 64, од којих је данас у животу само добри старина г. Јоца Јанковић. И ако је већ у годинама, ипак је по молби чланова читаонице присуствовао на бесједи, која је држана у пећељу (3 ов. м.) посље св. Петурђије.

Другог септембра већ је био повелик број гостију — представника разних друштава и мноштво интелегенције и народа из околних мјеста. Тога дана ишло се је на општу вечеру у гостионицу, која се налази на доњем боју у здању читаоницом. Но, како је ту простора за госте било одвећ мало, морао је један прећи дио и расположити се у просторијама саме читаонице. То опет није ништа сметало, а да се ноћ проведе у бурном антузијазму, и да падне много лијених и срдачних здравца, које кад би човек сад бројио, неби друго значајо, већ набрајати „Маркове копаке.“

У пећељу (3-ег) св. Петурђија је отпочела мало раније него обично. Дошао је кум и кума те свечаности са плаво-голубастим свиленим барјаком, на ком се налазе двије иконе, украшене златним везивом. На њему су кирилицом извезена златна слова — коме се барјак поклања и од кога. Уопште, бар. је врло зрелачки изражен. Уз куму је било, у бијелом свечаном одијелу, око 20 по избору сомборских српкиња. Кад се служба свршила, пошло се је са литијом до на средини главне улице, гдје је био подигнут навилон од зеленог грања; а кад је свјештенство осветило нову читаонику заставу — почело се укључавање клинаца у катариншту. То нијесу прости, већ су вам то сребрни и златни клинцићи, на поширокој глави којих је изрезано име у презиме дотичног члана читаонице. При укључавању сваки од чланова, чије ће име остати на глави клинцића укључаног у заставу — даје и повчани прилог у корист читаонице.

Посље освештања заставе, пошло се је у читаоницу, гдје је пресједник исте г. Др. Стево Бронић држио заносан говор одnoseћи се к томе дану, а затим су прочитани поздравни из разних крајева, који су свагда попраћени са бурно: живили!

За овим се гости развијаше по одређеним мјестима, а ја к мојему г. Мојићу, код којег сам био примљен најљубезније. Посље подне био сам позван код неколико угледних сомборца, код којих сам био примљен како, ваљда, само сомборци могу и умјују. Њихово гостопримство управо ме је изненадило. Ја не могу да вам се нахвалним и оцртам све оне симпатије, које Сомборци, и у опште Војвођани, гаје према нашем Господару и Црној Гори. Могао бих вам доста из Сомбора и о Сомбору приповједати, али нити могу нити ћу се сад овђе тога лаћати.

У само вече вратио сам се из гостију к својој гаспи, с којим посље кратког времена, одем на вечерњу забаву. Програм је био одабран. Пјевала су по реду неколико пјевачка друштва, иза чега је наступила играчка. Гости који су мислили зором путовати, ту су се и опростили са присутном господом, но, многи су још и сјутра-дан остали.

Тог дана (4 сеп.) ко је остао од гостију, био је на погребу супруги српског књижара у Сомбору г. Каракашевића, која се је посље тешке болести још млада у вјечност преселила.

Ето тако би и прође та прослава, која ће ми дуго остати у памети. А сад ми остаје само да речем: хвала вам Сомборци на вашем братском дочеку — хвала вам.

Л. Поповић.

(Г. Ватрослав Јагић) путовао је скоро по Србији и том приликом о њему пише крагујевачка „Потпора“:

Чувени слависта, син братскога нам племена хрватског, Ватрослав Јагић, професор беошког свучилишта, јуче је стигао у стару столицу Милошеву, — Крагујевац у пратњи познатог ветерана српске књиже, М. Ђ. Милићевића и младог слависте Љ. Стојановића, проф. велике школе.

Свакога је, ко је поље познат са српском и словенском науком о језику и књижевности, веома обрадовала вијест, што је, примаван се ближе своме српском и хрватском народу, и нас хтио изближе да упозна. Ваља да речемо да то није тако обична појава, јер колико смо близу као браћа исте крви и језика — између српских и хрватских посленика ријетко бива правог приближавања.

Кад би било још неколико људи, као што бјеше покојни Даничић и као што је наш славни гост, зацјело би идија о српско-хрватској сличној радњи била остварљива. Ко га је год лично познавао, могао је занета с правом рећи: то је истински син нашега народа, прави учитељ и научник.

Да споменемо нашим читаоцима неколико цртица из живота нашег госта, које лијено могу показати, како вредноћа и љубав к поезији могу и синове малих народа довести до највеће славе, како могу наука и рад пружити.

Син учитеља у околини Загреба, посље нижих и гимназијских наука одоно се на универзитетске студије као филолог и ученик славнога Миклошића. Посље свршених наука добио је мјесто за професора гимназије у Загребу и дошао у коло најпросвешенијих земљака својих као што бјеху Рачки, Месић, Вукотиновић, Кукуљевић, Торбар, и т. д. Плод тога друговања није требало дуго очекивати на хрватској књижи и просвјети. То свједоче три књиге часописа „Књижевника“, а кад се основала „Југословенска академија знаности и умјетности“, и њена издања, која ускоро заузеле прво мјесто на словенском југу а часно у слов. историји књижевности.

Али за ерећу нашег госта он ускоро би принуђен оставити своју домовину и потражити мјесто на страни. То га је још више изнијело на глас. По што је стекао сва права за универзит. професора отишао је 1875 у Одесу за професора класичке филологије, одатле 1876. у Берлин, гдје је заузео своју катедру слов. филологије. У то доба пада оснивање и *Archiv-a für slav. Philologie*, који и данас излази. Као гласовити научник и радник ускоро је добио позив за професора у Петрограду, гдје није могао због здравствених обзира остати, а и да буде ближе народу своме, те је примио позив беошког универзитета 1888 да заузме мјесто Неестора словенске филологије, славног Миклошића. Ту и данас ради као професор и научник, трудећи се да са својим помоћницима, ученицима и пријатељима уздигне словенску филологију на праву научну висину. Око свог *Archiv-a* он је већ успио да прикупи и групује све главније снаге научне, а у њем је створио центар — ризницу, без које ниједан, који се бави о словенској филологији, не може бити.

Он није само лингвиста — граматичар, он је полихистор славистике. Такви су људи ријетки, још ређи код малих народа; а за њих је потребно и шире површине, с тога је плодотворан његов рад и за сам његов народ, за српско-хрватско племе — и у средини туђинског света.

(Српско народно позориште.) Ново-садска „Застава“ пише: Пише нам пријатељ из Осејка, да тамо врло лијено успи-

јева наше народно позориште, које је увијек пуно. Ложе су скоро све продате, које држе и многи Насрби. Публика одјекча без разлике вјере и народности, веома се симпатично заузима и интересује за наше народно месимче, које се и само доста труди, да своју гледалачку публику у сваком погледу задовољи. Увјеравају нас да је на престава „Балканске Царице“, све дуплом пуно било и да је тог дана скоро више на каси пало, него кад се је исти комад у Н. Саду претстављао. Напредак нашег мезимчета веома нас весели и задовољава.

Дело, лист за науку, књижевност и друштвени живот. Свеака за август изашла је са овим садржајем: Пољубац, pjesма Милорада Ј. Митровића; Фронташева љубав, приповијетка С. Матавуља. Наши трговачки уговори од др. М. Ђ. Миловановића. Мјесецу, pjesма Сокољанина. Прича о Сими Ступици и селу Врачима, написао И. И. Вукићевић (наставак) Песимисти, pjesма од Јуније. Поводом расправе „Срби и Хрвати“, од др. М. Ђ. Миловановића. Карактерне црте битана старог доба, од В. Н. Блажево, једна биљешка, од Тих. Р. Ђорђевића, проф. Босански сахијани. (Bosniankenleder) његова производња и припремање, штудија из народне технологије, написао Игњат И. Димић (свршетак). Најстарија, прича од Жила Леметра, превела К. Новичевића. Један прилог за биографију пок. др. Јосифа Павчића, саопштио П. С. Павловић. Друштвена хроника: I Конгрес немањарских народности у Угарској. II Међународна парламентарна конференција за мир, од С. М. П. Један племенити задатак за нашу интелегенцију од др. Јазе М. Д. Преглед бугарских листа, од Свет. Критика и библиографија, Српска народна мисао. Incognitus Београд 1895. Народна штампарија Љуб. Војовића 8. стр. 54, реферат С. М. П. Издања Српске Књижевне Задруге за 1894. годину, реферат Свет. Ст. Симића. — Die Makedonische Frage von Richard von Mach. — Mit einer Beilage „Statistik der Bulgarischen Volksschulen in der europäischen Türkei“ — Wien 1895. (Verlagsanstalt „Reichswelt“ Wien VII) реферат М. Ђ. М. Радегића Мара, приповијетка из сеоекога, написао Мих. Сретеновић. 1895. 8° с 181. Цијена 1 динар и 50 п. Издање Валожића, реферат М. К. Драгутиновића. Краћи реферати. Биљешке.

(Књижевни оглас.) Примили смо следећи Књижевни оглас: Део сам у штампу другу књигу ЗБИРКЕ СВОЈИХ ПЕДАГОГИЧКИХ РАДОВА, која ће у брзо изаћи, те се разаслати свакоме, ко за њу пошаље новац.

Уздам се, да ће се на ову и све остале књиге хтјети протплатити у првом реду они, који већ имају прву књигу, јер за то су је сигурно и набили.

Обраћамо се дакле с молбом на све дојакосће своје претплатнике као и на сваког пријатеља наше младе педагошке књижевности, нека се у кругу својих познатика постарају за што већи број претплатника. Нарочито се надам, да ће г. г. учитељи настојати да се ова књига набави за школске књижевнице, приватне учитељске и др. библиотеке и т. д.

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРИЦА.“

НЕШТО О НЕРВНОСТИ У ОПШТЕ.

Пише Лука Јововић.

Нервозношћу зовемо једну — особите нарави — врсту болијести, која је у данашњем нараштају — код западног свијета — јако ухватила коријена, и раширила се. Она бива и насљедствена, и већим дијелом сама — неуредним живљењем — убрана и дозвана. Због тога је — пошто је ова болијест узела маха — и вијек данашњи, од ученог медицинског свијета, прозван „нервозним вијеком.“

Свак је колико толико, нервозан и изложен тој болијести, а Срби понавине, јер су бујне нарави, и вазда, на и сад били у таким приликама и околностима, да морају непрестано срзати, мислити и чињети осветничка дјела; а поред свега тога Срби су таког и природног темперамента, имајући урођену навику и страст, да против постојећег рада и реда и у опште, на све оно што по човјечијој вољи постоји на било оно и систематички уређено на корист појединих личности или укупног човјечанства — понаособ Српства — напану и замијене с новим.

Истина борба је живот, али га борба требало би да је умјесна, да има свог програма, предвиђеног циља, општу мету, Србину је дакле од природе да тражи вазда нешто ново, а међу тим појмове мијења често и:

„Од мала се смутит даје.“

Никаква претпоставка не треје му дуго врти је трајан и издржљив, него: „Свиње као плам од сламе.“

У ову књигу улазе чланци: I. Училишна школа у Црној Гори. II. Шта се до данас радило на удружењу срп. учитељства. III. Поглед на Докеове мисли о васпитању.

И ови су радови награђени од „Матице Српске.“ Остале књиге излазе једна за другом у року од 4—5 мјесеци.

Књига стоји 70 новчића. Новац нека се уплати на потписатеог; а књиге ће се одмах отпремити, чим се доголове.

Прва књига може се још добити (80 нов.) А то је прилика, да је сваки набави, ко год жели имати „Збирку“ у комплетном издању.

Скупљачима се уступа из захвалности на труду 10%.

Беловар, 1895.

М. Нешковић

кр. жуп. школ. надзорник.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Ужичко-витешко свечаности.

Одцијепљени од шумадијске равни, у кршима у врлетима, ужичани су задржали још ни и колико неповријеђен онај стари витешки дух, наслијеђен од давнина и пренашан с кољена на кољено, до нашијех дана.

Као карактеристична потврда витешког осјећања врлијех ужичана, може послужити и тај факт: што су они, прије њеких округа у равнини, прихватили идеју кола јахача, и приредили јесенас 10 сеп., у граду Ужицу, привредно-витешке свечаности, о којима смо намјерни и црногорске читаоце упознати, у толико прије, што је дух и живот њихов готово једнак, што су ужичани задржали оне особине народног духа, који нас нарочито одликују, и што се они најжаркије носе чежњом за уједињење са покрајинама, с којима има многога заједничког.

Удружење Кола Јахача Књаза Михаила установљено је 1888 године у Шапцу, а одатле распрострањено по цијелој Србији. Сад постоји главна управа свих Кола Јахача, по том пет областних управа за пет дивизијских територија, у који ми опет сваки округ за себе установљава управу, за остварење заједничке цијељи у своме кругу. Коло Јахача ужичко поставило је себи ово правило: „Главна је цијељ овога удружења: да ради на побољшању домаћег кољског соја у окр. ужичком, а поред тога, да буди и распрострање вјештину у јахању и вожењу на колима, као и витешки јахачки дух у овом округу.“ (чл. I.) За свечаности су се ужичане приљежио старали, уређујући тркачку стазу, сједница за гледаоце, навилоне за одборе и распоређујући изложбени одјељак. Други су се старали, да се пријави што више утакмичара на изложбу и тркача у тркама. Успјесен су били сјајни.

Мноштво одајивача из цијелога округа пријавило се и за једну и за другу цијељ. Изложена грла одјељена су одлично и награђена, и од њих седморо је откупљено за војну потребу и државом одмах исплаћено. Стручна комисија одлично је се изразила о кољарству ужичком. Трке су такође показале одличан успјех, како у погледу брзине коља, тако

и у држању јахача и правилном јахању. Побједници су поздрављани музиком војне банде, кићени цвијећем и вјенцима, награђивани новцем и стварима.

Свечаност је у опште била величанствена. Прије отварања изложбе и трка, била је свечана служба Божија у Саборном Храму ужичком, на коју је, уз приномећ мноштва свештнства из цијелога округа, чинодјејствовао окружни протојереј, познати јавни радник, одлични бесједник и жарки патриота господин Милан Ђ. Ђурић. По свршеној светој служби кренула је се литија на мјесто изложбе и трка гдје је се, под заставом свих Кола Јахача извршило призивање свегаога духа, а по том учињен помен патрону овога удружења и његовим заслужним члановима. По том је прота Ђурић држао један патриотски говор, који је ону огромну масу слушаоца од 5—6000 одушевно и гануо у толикој мјери, да су сви тронути њиме били, а највећи великодојници: изасланик краљев, дивизијар, пуковар, окружни начелник, изасланици министарски и многи други — прилазили су му, честитали и целивали му свештеничку десницу.

Како је тај говор опште српске важности, и како је у њему изнијет и један моменат из дјеловања врле црногорске кољнице, ми га у цијелини доносимо, да би и црногорски читаоци видјели и по овоме говору, како садашњи ужичани, доселени из Црне Горе и кршине Херцеговине не поцуптају онај тип, који одликује те српске витезове.

Говор гласи:

Уважени зборе,

Данас народ окр. ужичког, стојећи под моћном заштитом његовог Величанства Краља Александра, а духовним патроном Књаза Михаила, у чију успомену установљено је Коло Јахача, коме је цијељ да витештво и родољубље високо подигне у срцу народа у славу Отаџбине и Краља е једне, а с друге стране да навикне да народ наш гаји добру пасмину коља, која да му буде големо благо, прославља прву свечаност.

Још из давних старина сваки рад српски народ је почињао призивањем благослова Божијег, па је природно, што је и јутрос, при овој светковини, свечано призвао Бога у помоћ.

Дан је овај значајан и радостан, дан је овај утакмица витештва и привреде; овај је дан особито поносан за народ окр. ужичког, јер и ако народ окр. ужичког, живи далеко од плодних равнина, те нема плодних ријека, нит му помажу жељезни путеви и вагра па је искључиво принуђен околностима, да се у свом привредном и просветном животу, ослони у своје јунаштво и витештво, и своје брзке коље, који су наша крила и најбрже и најјаче средство за пренос трговине, дакле ово је предјео сточарски, за то је народ и у здравцама при свечаним приликама напијао „у здравље коља — крила и волова — слаге народне.“

Цијељ је дакле Коло Јахача, да подигне дух јунаштва и чистог родољубља у нашем народу, да утакмицом приволи наш народ, да гаји добре коље, који ће снагом и брзином помоћи привреди, и просвјети, војничким и политичким цијељима народним.

а тако и тјелесни, јер он све силе напреже — разумије се успљено и убрзано, — да повјерену ствар, или по својој вољи започети посао, што брже и вазалније доврши. А све то енергично заузимање умно и физично иде у прилог нервозности.

Ево како је нервозност, кратко, али тачно и језгровито изипно и карактерисао чувени доктор Ерб:

„Под нервозношћу треба разумјети све појаве увећане раздражљивости, што бива код људи по изгледу здравих и подобних за рад. Брзина, немир у покретима или немир за вријеме рада, лако изазвана осјетљивост, плашљивост, често мутљивост, немогућност лако подносити и најмање непријатности и неудобности у животу без узрока. Промљениво расположење духа. Осјећај умора и поспе најлакшег рада, брзо узбуђење срца и епесте ме крвних судова, несаница или овима сличне појаве карактеристичне нервног субјекта. Ови су појави протечна болијести „неврастије“... (В. Одјек“ број 117 пр. г.)

Алико шквалдив је по нервозног јунака, особито оног, који има и дупање срца, јер код њега истом иде навала крви крвним судовима неправилно, а усљед тиња бујица крви јаче и брже јури, и у једном моменту може се заглавити ако која вена преоптерећена прене; јер и ријека усљед јаке пливне, изиде из својег природног корита, и поплави.

Нервозност сама усљед ширитиуозног тиња напредује и постаје јача. Могли сте примјетити, да нервозни прву чашу узима мање дркћом, дама другом чашу мање дркће, на трећој још мање, на четвртој и петој никако се то и не онажа, у томе се нервозни људи јако варају, мислећи, да је то једини лијек против нервозности, да је за неко вријеме улаже и

Шта видимо у овом погледу код других народа и великих држава? Не само поједини људи, него стотине друштава и држава из својих буџета троше милионе, да подигну кољарство и развију сточарство. Добар кољ не само да је вјеран и паметан друг, већ је големо благо у рукама господара. Пошто српском народу треба велика и уједиљива Србија адржави витезови јунаци, који се без добрих коља ни замислити не могу, па да не би наше злато давали за туђе коље то подјам злато нашим привредницима, јер нашим витезовима биће милији и вјернији српски по туђи кољи, те тако подижући дух витештва у нашем народу подизањемо кољарство и сточарство од кога ће народ имати велико богаство, а богаство је услов за напредак једног народа.

Кољ је, како стара тако и нова историја свједочи нам, у сво вријеме уважаван и цијењен као веома полезан. II. пр. у Арапској, и то у Хезеу, по по милијона и више динара плаћа се један кољ. Енглеске и Мекленбуршке расе коља много су високо цијењене, а наш снажни братски Руски народ са брзим својим кољачким коњима размакао је далеко границе својој великој царевини, да је вјечито сунце грије, и одио преко великих стеча православну вјеру и словеску просвјету чак на исток у Сибир.

Племенитост и вриједност коља у опште оставићу овом свечаном приликом стручњацима да опишу а ја побринућу се да на питања ваша дам одговор да ли је народ српски гајио, волио и имао добрих коља, са којима је Србин јунак велика јунаштва чинио?

Као што историјска истина приповједа, да је српски народ имао краљеве, царева, велике јунаке витезове, који су слабе од насиља бранили, непријатеље побјеђивали отаџбину ширили, тако је истина да је наш народ имао добре коље на којима су муњевитом брзином пролазили земљу и градове и границе српској царевини поставили од Јадранског до Грчког мора, на коме је крају и сад манастир српске величине, славни манастир Хилендар, задужбина Немање и св. Саве.

Велики Краљ Милутин није био је кољаник на молбу императора Грчког, који су предвођени храбрим војводом Бориливићем, одбранили светог цара Константина престоницу од Сарацена.

Српски цар Душан подигао је Немањића краљевину на царевину пошто је благодарећи витештву српских кољаника утврдио власт своју на земљама до Солуна.

Краљевић Марко односи свуда междане, укида свадбарину на Косову, пошто посјече црног Арапина. Али у свим тим његовим јуначким дјелима, Шарац му је вјерни друг и помагач.

Обиљн са два побратима језди у силнога Мурата на Косову у стан и крвљу гаси увријеђен витешки понос и узбуљује сву ордију на поносном свом ждралу.

Страхињ Бан, омиљени народни јунак на свом богату иде у Косово, дијели междан са силним Влах-Алијом, што му је дворе порушио у малојој Ваљској, стару мајку коњима прегазио и одвео љубу Анђелију у ронство.

умире. Али причекај, док алкохол у организму човјека постепено изгуби своју природну силу, на болесника настуна јака дркћавица, јер су мускули и нервни систем изгубили неколико од своје силе — докле постепено онеспособијају. Тако вино, каву — особито црну — треба заборавити, и најпоспе све оно, што живце раздржава.

Пушење дувана јако помаже напредовању нервозности јер усљед развијања извјесне киселине, плућа се дижу, и болеснику напуњају прса, те слабије дише, — набрекне се. — За нервозног човјека добро је да укине свако пиће, — осим воду и млијеко; да узима храну лаку и добро сварљиву; дуван да апсолутно укине; да устаје рано и да путује по висоравнима и да планински ваздух постепено на једном носу удише; да се бави у друштву људи, који су веселе нарави; да уреди домаће ствари, дужности и околности по могућству, да све иде хармонично и пјевајући, да га што мање тишти и узнемирује; да се чува јаког умора јер олако назебс; преа свако јутро да таре хладном водом; да се уклања шетње по магли и загушљивом ваздуху; настојавати да и столица буде што уреднија; скратити сваки умни и тјелесни рад; избегавати безпотребне и некорисне озбиљности; презирати удварања и ласкања; гледати да самом себи угађе, иначе огријешно би се, на штету својег здравља ако гледа да угађе другима, јер на прилику нервозни људи отежу социјализму.

За ово неколико редака, неће ми замјерити господа доктори, што се усудих да наноменем, пошто је и за њих остало доста да о истоме још коју проговоре.

Што је кита међу цвијећем, то је и слика девет брата девет Југовића, који у једнаком руху и на једнаким коњима под оружјем одоше у боју у Косово за свој народ и за свога цара као круна српских витезова.

А Кастриот — Торђе, у народним пјесмама прослављен као Скендер-Бег на свом витезу коњу у више бојева разгонио је царево јаничаре и делије и уносио страх у непријатељске редове и храброст у српске горе и планине.

Још народна пјесма слави Момчила војводу, који је имао крилатога коња Јабучила, који је прелетио са Дурмитора на Пирлитор, то је ујак народног јунака Краљевића Марка; као добар јунак витез слави се и у пјесмама прослављени Реља Крилатица, који је свуда дијелио мегдане и заклањао свој народ од туђина, па пошто ни Високи Стеван, ни Ђурђе, ни Облачић Раде не могаше сачувати Србију од туђег поробоћења, онда наш народ пренесе борбу у камене и кршине Котаре, и зар се може славити српски јунак сердар Смиљанић замислити без коња Путаља а Јанковић без Богата, оба ова српска витеза унијени из Удбиње Хајку и Златију у Српске Котаре, за то је путаљ и вриједио више но кутију луката.

Па кад су и дједови паши у почетку овога вијека отпочели борбу за слободу јунаци и војводе јавили се на коњима и као на крилима прелећеше с једног краја на други крај Србије под својим вођом и одијелише многе побједне, очистише земље и градове од туђина, али је туђин непрестано трубио, пред Европом, да је само ајдучија устала, а да није народ устао да стресе ропске ланце и да извоједи себи слободу; за то је требала битка Мишарска да у отвореном пољу пред очима два царства, Турског и Аустринског српска коњица предвођена славним вођом српским поп Луком Лазаревићем, по одређењу свог војводе ријени у славу српског оружја битку која је увјерила Европу, да се народ српски бори за слободу своју и да је достојан слободу; ту је пао Кулин потомак славне куће Кулинове, погинуо Оруђић Шехо, а Поцерац Милош добио сабљу Кулинову, то знамење куће Кулинове.

Куреула Јован син рудничких планина, ношеи својом бедевијом, погуби на Варадину Црна Арапина пред лицем обадвије војске које су свједоци његовог српског витештва.

Хајдук Вељко, са Кушљом брани Крајину и Неготин од Мула Паше и његове силе и стече бесмртну славу Српском витештву.

Српска коњица са својим вођом побјеђује на Суводољу силнога Нуан пашу Пећког са његовом многобројном коњицом 1809 године.

Шумадинци напорише своје коње под Кучким Комом а забодно побједоносне српске засаде на извору Лима и пред крвавим градом Никшићем.

Сва додје побројана дјела свједоче да је Србин витез, да је Србин војско, и његовао добре коње, да је дакле коњ велико и драгоцјено благо и као што у многим крајевима нашим назива стоку своју великим својим благом.

Но народ округа Ужичког, који је са осталом својом браћом бој био на Косову за слободу и свог цара, имао је својих витезова, пјесма народна прославља изриком старца Стојадина из Ариља од мале Мораве и дијете Лауна; но пјесма прославља и у првој четвртини овога уз гусле као витезове војводу Демира, Сердара Мићња са његовом Лутом и војводу Мутана Лазара на његовом Вранцу.

Да би у овој свечаној прилици помен витезовима био потпуно народњи, као награда за њихово витештво и јунаштво, народ прославља у пјесмама славну битку Граховску, (1858 о Спасовудне) као и битку Мишарску гдје је храбри командир поп Ђоко Кусовац пред неустрашимом гардом са својим витезом коњом ускочио у око непријатељско, славно погинуо а у непријатељске редове смрт и пропаде ушло.

Сад са каквим нијететом последије помена великих витезова и јунака из свију крајева српских земаља морамо се сјећати духовног покровитеља кола јакача — Књаза Михаила, који на понос српског народу прими кључе од града Биограда на своје зеленку, тога медника између истока и запада и старог свједока промјенљиве среће многих народа.

А колику вредност коњима прилаје народ округа ужичког имам да вам ставим на оцјену из историје сљедеће.

Кад је српска војска побједила Ужичане Турке у почетку овога вијека, они су могли своје главе и слободу откупити не златом и драгим камењем, него претци наши узеше им 52 ата опремљена и ону саћена; и зар може бити већег витештва и љубави добрим коњима него што тада наши дједови очито показаше, нека чују и знаду сви да је коњ у нашим кршним предјелима што другима жељезнице, пловне ријеке, електрицитет, пара и т. д.

Зато наши планинци вјековима ведра чела, носе луч — свјетлост својој браћи у Шумадији и Морави.

Сад нека је слава и хвала свима који непожалише труда, доби на светковину витештва и привреде у наш стари град Ужице.

Нека је слава и хвала свима трудбеницима и привредницима, да се дух витештва и родољубља за отаџбину развије у нашем крају народа.

Нека је слава и хвала свима, који се брину, да се коњарство и сточарство у овом крају подигне те да коњи и стока буду големо народно благо.

Нека са ове значајне светковине едјекне српско ехо у струну јаворових гусала, преко Златибора, Дурмитора и Ловћена до синега мора на једну, а на другу, преко Маљена, Повлена, Дрине, Авале, Саве и Дунава на другу страну, на трећу преко Звијезде и Гласинца — Босни, а четврту преко Јавора, Рашке и Назара — Призрену пут Солуна и Св. Горе манастиру Хилендару братски поздрав да дух витештва и родољубља и привреде треба сваки Србин и Српкиња да гави како би што прије цићели Српство ослобођено и уједињено, у то име нека је благословена Богом светковина коју приређује народ окр. Ужичког под именом витештва и привреде на понос моћног заштитника, свега народа окр. Ужичког и славу свију Срба докле сунце грије — док му живо срце бије.

Овој витешкој свечаности присуствовали су сви овде станијући Црногорци са Војводама из Босанско-Херцеговачког устанка, окмењени орденима црногорским, српским и руским.

По том је наступило весеље народно, а у вече је држата велика забава у пвелокољенијој згради ужичке реакце. На забави је лијено било видјети ужичке ђевојке, обучене у црногорско рухо, које их је нарочито одликовало.

Свечаности ове изненадиле су изасланике и задовољиле све пријатеље витештва. Из У ж и ц а, 12 септембра.

Значај раног сијања кукуруза.

Кукуруз је главна храна нашег народа. Кад он роди, ма година у другом погледу и оманула, покрај све оскудице, глади нема; а кад он изда — глад је неминувна, ма друга летина и да роди. Кад се онет десет година, као ова, те принос у свима правцима буде слаб, а по негда и сасвим изда; при том кукуруз пропадне — глад је неизбежна посљедица немања кукуруза.

А да кукуруз изда или не, и поред свих рђавих услова једне непогодне године, много зависи од жетве. Из искуства ја то знам, па сам о томе и писао, препоручујући рано сијање, да би избјегли тежке посљедице љетње суше и јесењих киша. Ове године, изложили смо успјех раног сјејања, уопређујући га са неуспјехом оних пољопривредника, који су доцније сијали.

Да би још боље утврдили то мишљење, да изложимо и овогодишњи успјех у погледу жетве кукуруза, јер ће то на сваки начин, послужити читаоцима као податак да се и сами увјере о томе, како је рано сијање веома пробитачно.

Ми смо ове године засијали три њиве кукурузом овим редом:

1. Њиву у селу, која не може да одоли суши, засијали смо 5. Априла. Она је прије тога била добро угарена и дубоко преорана.

2. Њиву у сувопољу, којој кише не могу да досаде, а и суша јој не може да нахуди у толикој мјери, као њивама у брду, засијали смо 11. Априла. Она се сваке године улобравља помостом.

3. Њиву у пољу, коју редовно ријека, кад се ма и најмање излије, плави, засијали смо 24. Априла.

Не треба изгубити из вида, да околне њиве у то вријеме нијесу није оране, већ да је орање предузето тек доцније, и продужено дубоко у другу половину Маја мјесеца.

Доцније су наступиле велике кише, које су сметале у орању и осталом обдје лавању кукуруза. Међу тим, нама је кукуруз рано доспео, те смо га и окопали и огрули, дохватио се снаге, рано класао и свилао, па је и са зрњем измакао, те ону прву њиву у првој половини Августа берем.

Суше, које су од Петров дана наступиле, сагореле су кукурузе по селима и сувопољу, те, на многим мјестима, неће дати ни толико приноса, колико је сјемена бачено. Међу тим, оним нашим њивама, првој и другој, суша није могла у толикој мјери да нахуди, јер процес развића кукуруза, који би се сушом омео, извршен је прије, него су суше наступиле.

Да је добро рано сијање и у њивама које су водоцловне, најбоља је потврда с оном нашим трећом њивом; јер, рано је посијавши, кукуруз је прије киша достигао за коњу. Окопаном кукурузу вода није могла досадити; док онамо, ће је доцније сјетва вршена, сјемена је у земљи истрело, због тога, што је вода дуго држала; а гдје је прије воде изникло, ту се није дало окопати устаљд лежања воде, те је кукуруз прерастао, зарастао у траву и прапао. Таквих њива има доста.

Према овоме нека сваки пољопривредник утуви: да је рано сијање кукуруза

врло пробитачно. У осталом, треба добро запазити и својство замље, па према њој удешавати и своје управљање. Нпр. земље, које су подложне сушама, треба љубрити, гарити и дубоко преоравати, јер се од туђа имају три користи: 1) земља добија продуктивну снагу, 2) тропиња је и лакша за обрађивање, и 3) пропушта дубоко воду те задржава резервну влагу.¹⁾ (Из Тежака)

¹⁾ Из јагодинског краја имамо извјешта о врло успјешном радом сијању секлерског кукуруза, који се показао особито добар, да замјени наше лошије сорте свуда, а нарочито оидје, гдје је кратко лето, а често рано наступа киша и рђава јесен. Секлерском кукурузу треба под повољним околностима за сијање (добро орање, влага и топлота за клијање) 2½—3 мјесеца. Један пољопривредник у околним јагодинској, обрао је овај кукуруз већ крајем мјесеца јула и веде да је милина видјети кукурузом окићене стаје, амбаре и кућу.

Други — Марко Јанковић из Јагодане — са 25 ланаца покосио је јечам, преорао њиву и 23 јуна ов. год. — пред Петровдан, посијао секлерски кукуруз. Како је лијепо лето и довољно топло, биће зрео у првој половини септембра, а успјева одлично. Тако са једне њиве, добио је, једног љети двије жетве. Његов вет др. Зарија Поповић научно га је на овакав рад.

Докле обичан кукуруз, споро успјева, тешко и дуго ниче, на (струку одбацује по један клип, а ређе по 2 клипа, докле секлерски — и ако је ситнији — редовно одбацује на струку по 2 клипа, а по 3 сваки скоро десети струк.

С тога се може препоручити сијање секлерског кукуруза а да се не би наметао, добро би било, да који пољопривредник узме на се гајење овог кукуруза на сасвим одвојеној њиви, како би завоо производњу његову за сјеме. *) Уред. „Тежака“

*) Ми смо прошле године обратили пажњу на ову врсту кукуруза и препоручили га као најбољу врсту за сијање по већем дијелу наших њива, па је и опет препоручамо. Уред. „Гл. Црногорца.“

(Трговина.) Ово су цијене на нашијем пазарима:

Подгорица, 18 септембра
Волови сума од 150 кила 50 флор.
— Брави овчи и козиј сума 5 флорина —
Урметин 1 кило 7 новчића. — Брашно урметиново 1 кило 7½ новч. — Пшеница 1 кило 8½ новчића. — Овас 1 кило 5 новчића. — Раж 1 кило 5 новчића. — Јечам 1 кило 5 новчића. — Пасуљ 1 кило 12 п. — Кртола 1 кило 3 новч. — Масло 1 кило 70 новч. — Сир 1 кило 25 новч. Восак 1 кило 1 ф. и 30 новч. — Вуне 1 кило 50 новчића. — Дуван у листове 1 кило 40 новчића.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Ц е т и њ е, 22 септембра.

Х И М Н А

НА РОБЕН-ДАН ЊЕГОВОГ ВИСОЧАНСТВА

КЊАЗА НИКОЛЕ I.

1895. год.

Слава, Књаже, Слава!
Дивни Књаже, врли,
Наш Никола, Књаже,
Књаже неумрли!...
Гром се данас ори
По свој Црној гори:
Слава, Књаже, Слава!...

Символ је слободо
Дан твога рођења;
Нашег велигласа
И препорођења:
Зато сваке те шгује
И теби ликује:
Слава, Књаже, Слава!...

С тобом ово стјене
И тврдо камење:
Сунце, жарко сунце,
Повија у зраке,
И различне с њизих
Тмуше и облаке;
Зато грми јека:
Теби на вјек вјека:
Слава, Књаже, Слава!...

Ох! Данило стари
И сви Господари;
Претходнице зоре
Наше кршине горе,
Да устану сада
И очима виде
Плодове твог рада;
Дивни се теби
Кинували би јасно,
Једно, велигласно:
Слава, Књаже, Слава!...

Живно ми Књаже
Ти стотину пуњу,
И на главу себи
Поставио круну:
Ка' награду сјајну
Славног рда твога,
Срца пламеног,
Ума високога:
Слава, Књаже, Слава!...

Док је нами тебе
И Николе цара,
Двојице Словенских

Сјајних Господара:
Нас ће и Словенство
Гријат сунце живо,
На свем се Балкану
Ведрит небо сиво;
А Бог ће ни слати
И милост његова
Сваку добру срећу
И свог благослова,
Те кличемо данас
У свог срца жару;
Слава теби, Књаже!...
Слава руском Цару!...

Који нами спреми
Пребогате даре,
Што но силно наша
Лавска срца жаре;
Пушке и фишке,
Даре за јунаке:
Понајприлиције
Мимо даре сваке...
Ох, Боже ми живи
Сјевернога Стрика!
Живи Боже нашег
Књаза подвижника! —

Одушевљени

Ј. СУНДЕЧИЋ.

(Личне вијести.) Г. Нико Матановић, наш министар финансија, отпутовао је у иностранство. — Г. Ханри Норман, издаваоц либералног лондонског листа „Дели Кроникла“ овијех дана бавио се на Цетињу, и имао је част, да буде примљен од Његовог Височанства Господара у приватној аудјенцији.

(Извоз наше стоке.) Као што је познато из прошлијех година наша стока извози се у Италију и на Малту. И ове године већ се отпочела тамо извозити од појединијех трговаца; али, како је посљедињех година наше сточарство јако напредовало и умпожило се, тај извоз још не може да подигне цијене нашој стоки; за то се сама влада постарала, да тај извоз повећа, те је већ један параброд са 4000 овчијех грла прошле недјеље из Бара крепуо пут Марсеља; а овоме ће слиједити и још који параброд.

(Цетињски сиромаси.) Приликом смрти г. ге генералице Милнковиће, г. генерал Милнковић добио је преко цетињске управе вароши изјаву саучешња у жалости и од стране наших сиромаша; те је нарочитијем писмом истој управи захвално на том саучешњу и послао 20 флорина, да се раздијеле међу истијем сиромасима.

(Лојдова агенција у Бару) јавља нам, да по повом распореду лојдови параброди који тичу Оцињ, Албанију, Грчку, Тесалију, Јевропску Турску, Азијатску Турску и иду до Ватума у Русији, полазе из Бара сваке недјеље по једном; и то једне недјеље у по-недјељник, а друге недјеље у сриједу. Дакле нашим путницима, који желе лојдовијем парабродима пут Леванта, не треба нићи у Дубровник, као што смо нетачно били извијештени, него се могу укrcавати у Бару. Само што они не тичу Котор.

(Објава.) Код управе земљодјелске школе у Подгорици може се купити сјеме од најбоље врсте ђетелине по 1. флорин ока. На рано земље треба пет ока сјемена, а вријеме сијања ђетелине тамај је сада или с прољећа. За потања упуства ваља се обратити г. Ф. Јерговићу, управитељу земљ. школе у Подгорици.

РАЗЛИЧИТО.

(Криту) се периодично јављају трзавице. Сва успјавана порта да уведе тамо сталан мир и поредак, била су до сада узалудна, па ни само наименовање Грка и хришћанина Кара-Теодора паше за критског гувернера, није могло да ублажи антагонизам између Грка и Турака. Ових дана омет је долазило до кавге и сукоба међу њима у неким крајевима острва, а у околним Канес било је толико убиства, да су конзули страних сила морали чинити кораке код гувернера, и тражити заштиту својих поданика. Каратеодори паша чини да предупреди крваве сукобе међу Турцима и хришћанима али како јављају из Цариграда дојакошње мјере његове, покразале су се као недовољне. На цијелом острву омет је завладала велика раздражаност, која је до сада обично претходила крупним размирицама међу Грцима и Тур-

цима. На једном збору грчких становника у Канеји закључено је да се једном претставком захтијева да у напредак порта не може наименовати генералног гувернера без пристанка и гаранције великих сила. Критски Грци хтјели би да се у овом погледу изједначе са острвом Самосом, гдје избор гувернера врши у споразуму са силама потписницима берлинског уговора. Осим тога збор је одлучио да тражи од порте одобрење да критски становници самостално уређују своје финансијске послове. У Цариграду све више осваја увјерење да у страни упливи главни узрок вјечитом незадовољству хришћана и да све могуће концесије неће одклонити нереди све дотле док неко рачуна да их изазива.

(Гдје живе најстарији људи у Јевропи?) На ово питање најбоље ће одговорити најскорије пописивање становништва у Бугарској, која има 3,310,713 становника. По тој статистици утврђено је да у тој вјештини има 2663 људи између 95 и 100 година и 3372 човјека преко 100 год. А у цијелој Аустрији, која има преко 40 милиона душа, у 1892 год. било је само 367 стараца преко 95 год. Каква огромна разлика!

(Строг закон.) Инглески закон не чини још никакве разлике између убиства дјете и убиства. Тако се прије кратког времена одиграла у „Олд Бајлеју“ једна ужасна сцена, кад је једна двајестригодишња мајка осуђена на вјешала, што је у горкој невољи и очајању напустила своје сисанче и тиме му проузроковала смрт. То несрећно створење било је ван себе, кад је судија метнуо на главу црну капу и осудио ју на вјешала; потоком лијући сузе она је молила и преклињала, да она није знала шта је радила. Судије јој препоручише да за милост она моли министарство, а да ће и они препоручити је сами.

(Довољно кажњена.) Прије кратког времена десио се у једној њемачкој палаци овакав случај: Заваде се 2 дјевојке и једна удари другу пивеском чапом по глави тако, да је она одмах у десно око остала салијена. Окривљену, која је учинила ту несрећу, почне грисати савјест, те и она некако белијени на оба ока. Суд који је имао да ту ствар расправља, нашао је, да је довољно кажњена и само јој је урачунао половину трошкава.

(Јапанска женска љепота.) — Јапанци овако цртају идеал женске љепоте; уско, дугачко, лице, високо бијело чело. Главни услов љепоте јесу косе, које морају бити густе, дугачке, свијетло-црне, меке као свила, али ни пошто коврчаве. Ако, на несрећу, у Јапанке буде коврчаве косе — она ће употребити сва могуће средства, да их дотјера да буду глатке, као контраст јевропским женама, које опет употребљавају „штинавице“ и друга средства, да направе коврчаве косе. Очи у Јапанке треба да су с уским, дугачким просјеком и да стоје мало косе; али има један недостатак, као особина сваке Јапанке, што се, услед најмање боре на кожи, у уну трањњем углу ока, њихове црне и блистајуће чине мало даље једно од другог, него што то допушта јапанско поимање љепоте. Обрве треба да су танке и да леже високо над очима, а то се постиже помоћу бријача и вршила за обрве. Уста знатније јапанке треба да су малена, усне једре и црвене; врат витак, дугачак и „грациозан.“ Боја лица бијела као слонова кост, и само јагодиче да су мало рижичасте обојене. Јапонци не воле свијетле боје и оштре црте, јер то представља у њих Јапонку вишег сталежа, са широким лицем и спљоштеним носом. Поред свега тога, знатнија Јапонка треба да је доста висока, витка, с њежним тјелесним саставом, али не са сувише танким струком.

ТЕЛЕГРАМИ „БЕЧКОГ БОР. БИРА.“

ЦАРИЗ, 17 септембра. — Умро је Пастер. (Највиши савремени научавак, који је пронашао лијек против бјеснила. У. Г. Ц.) Лобанов је стигао из Контрвила.

ЦАРИЗ, 18 септембра. — Влада је одлучила, да се Пастер укопа на државне трошкове. У Фонтепабло откривен је споменик Кариолу у присуству преосједника Фора.

ПЕТРОГРАД, 18 септембра. — „Руски Инвалид“ јавља да ће се образовати ове јесени осамнајест повијех батерија по осам топова; од којих је петнајест одређено за војничко окружје варшавско.

ЦАРИЗ, 19 септембра. — Краљ Белгије отпутовао је у Бриксел. Кнез Лобанов посетио је Ханатоа.

ЦАРИГРАД, 20 септембра. — Јерменски одбор поводом парастоса погинулијем Јерменима чинио је демонстрације. Полиција је посредовала. Убијен је капетан жандармерије. Било је много уапшено. Турци су уапшене Јермене злостављали. Има много жртвијех. Ред је успостављен.

ЦАРИЗ, 20 септембра. — Фор је присуствовали спровода Пастера.

ПЕТРОГРАД, 20 септембра. — Пар је примио адјутанта Молта, који је Цару донио својеручно писмо Цари Вилхелма.

ЦАРИЗ, 21 септембра. — Велики Кнез Константин стигао је у Фонтепабло у пратњи Ханатоа и Монтебела. Посјетио је Фора, с којим је обједовао.

БЕЧ, 22 септембра. — Тесар је примио оставку министарства Килмансета и наименовао Бадена за преосједника новог министарства, које је већ састављено.

ЦАРИГРАД, 22 септембра. — Тамил-наша наименован је за великог везира.

БЕЧ, 22 септембра. — „Пол. Кореспонденц“ јавља да је здравље Ерихерога Франца Фердинанда боље. Још није одлучено хоћели провести зиму у Египту.

ЦАРИГРАД, 22 септембра. — Турци чине одговорнијема за крвави опемаданиј сукоб само Јермене. 7 официра и 45 војника жртвијех и рањенијех.

ЦАРИЗ, 22 септембра. — Кнез Лобанов је доручковао код Ханатоа. По подне је пошао у пратњи Моренхајма, Гирса, Ханатоа и Монтебела (француског посланика у Петрограду) у Фонтепабло код преосједника Фора.

ЦАРИГРАД, 23 септембра. — Нада је да ће наименовање Камил-наше за великог везира, као пријатеља тројног савеза и Инглеске, учинити добар утисак у Јевропи. (?) Министар иностранијех дјела још није промијењен. Жртве јерменске у мртвијем и рањенијем износе преко двије стотине. Посланици су предали усмене рекламације Порти. Уапшене Јермене убијали су и рањивали хладнокрвно успркос полицијске пратње.

ОБЈАВА.

Од 1 га Октобра пуштиће се у сабраћај нова поштанска марка од 10 новчића, плаве боје са црвенијем патисом А. Р.

Ова поштанска марка намијењена је препорученијема писмима на повратни реченице, која полазе из ког Црногорског поштанског уреда, а за која уреди опредијељења треба да падају потврдици пријема (Avis de reception) потписату од поштанског чиновника и од особе, којој је писмо упућено.

A V I S.

A partir du 1-er Octobre il sera mis en cours un nouveau timbre poste de 10 nov. bleu, avec l'inscription rouge A. R. Ces timbres poste sont fait à l'usage des lettres recmmandées qui partent d'un bureau de poste du Monténégro et pour lesquelles le bureau de destination doit faire un avis de reception signé du receveur de la poste et du destinataire.

Ц е т и њ е, 18 Септембра 1895.
Број 1166
Управитељ Пошта и Телеграфа
Ш. Поповић.

†
Покошени и устријељени на свагда за ненакидним губитком наше несуре радости и утјехе — смрћу ништа незаборављеног сина, односно: брата, шуре и ујака

Д-ра КЛЕАНТА

сматрамо за свету дужност прихвати неизгладиву благодарност великодушном Владару Црногорском, који од мала малена дарежљивом руком вођаше покојника на пут његове среће, те га о свом трошку и до докторске спреме доведе. А кад се немилосердна судбина стропшта на залеђа срца наша, те нам Клеанта на бони одар обали, са којег се више и не диже, срце владареко, препушено хришћанским врлинама, утољиваше жељу болесникову са свима понудама, које се при његовом Двору налазаху, те можемо с благодарношћу рећи: на Књажевом је лебу одрастао — његовим је лебом и у гроб отишао. Небо ће знати наградити доброту Владару, а наше су ријечи сухе, као што нам је и срце сухо и смрзнуто.

Благодаримо и царско-отоманском министру Ахмет Февзи-бегу, који је болесника сваковременим јелима кријенио.

Дужност нам је заблагодарити и шефу медицине, г. Др. Миљанићу, који труда не жаљаше, тек да нам покојника отргне из чељусту смрти; његовим колегама, г. г. докторима, који телеграфично похиташе, да подијеле с нама жалост — нека је искрено хвала. Благодаримо грађанству и овданијем свештенству, а нарочито дворском протођакону Г. Радичевићу који поћу пресејеште и до вјечне куће покојника испратише. Нека је хвала и г. професору Лазару Петровићу, који дирљивом бесједом изнесе над гробом својег нераздвојног друга сва она осјећања, која покојник његоваше у себи, да тим одужи велики дуг свом Господару и милој му Црној Гори.

Свима и свакоме, ко нам ма којим начином пружи утјешну ријеч, нека је вјечито наше признање и благодарност.

На Ц е т и њ у, 22/IX 1895.
Ожалошћени:

Тодор и Анастасија родитељи; Васиљак и Тали браћа; Евгенија и Аргира сестре; Антон Рајван, зет са својим синовима: Михаилом, Александром, Константином и Гаврилом.

ЈАВНА ЗАХВАЛА.

Приликом смрти и погребаша нашег драгог и ништа незаборављеног сина, односно брата, рођака, ђевера и стрица

АЛЕКСЕ МИТРА ДОБАНОВИЋА.

који се је преставио и Сјеверној Америци (Сан-Франческо) 6 августа ове године у 35-тој години своје најљепше младости, а предаи матери земљи 9 августа у Окланд, гдје би његово мртво тијело опојано у руској цркви св. Василије.

Овом приликом сматрамо за највишу дужност изјавити најоданају захвалност нашем Узвишеном Господару, који је благовољиво указао велику благонаклоност што је покојника, још док се је бавио у своје драго отачество гдје је био и јако оболио из два пута пиљао својом милостивом преперуком у болницу у Крф помоћу чега остаде потпуно здрав.

Овијем захваљајемо свакојему брату Србину, који ожали и до гроба пошрати нашег покојника, коме би суђено у туђој земљи кости остављати, али онајак и у томе далеком крају српском сузом, а највиша захвала свијема члановима Српско-Црногорског Добротворног Друштва са свештенством нарочито његовом бившем и садањем преосједнику г. г. Петру Л. Вукановићу и Лазару Јововићу, који се око мртвога свога друга побринуше и сјајно га дошратише до вјечне куће, и г. Јову Божићу на поднесени вијенац. Такођер нека је хвала свијема онамошњим докторима а особито француске болнице, који су се својеким заузимали при лијечењу око покојника.

На завршетку изјављујемо најсрдачнију благодарност цијелом барском етаповиштву од највећег до најмањег, без разлике вјере, који, при добивеном жалоном глауу, брацки похиташе и својим искреним саучешњем у неколико нашу неизмајерну тугу ублажише; исто тако захваљујемо свијема пријатељима на страни, који нам телеграфично или писмено изјавише своје саучешје.

Б а р, 19 септембра 1895.
Ожалошћени:

Мајка Стефе: браћа: Васиљ Косто и Нешо са осталом родбином

Министарство Финанције даваће на лиценцију 1-вог Октобра 1895. превозњу руметина из Медове до у државне магацине на Плавницу, Ријеку и Вир.

Контрат ће се дати ономе који се за најнижу цијену обвеже руметин изкрцавати у Медову из вањора у своје либе, превозити га својим лађама Бојаном и постављати га франко на децимал у државне магацине на поменути три мјеста, и с децимала смјестиват у магацине ће му нареди државни чиновник.

Контрат ће се учинити за 3.000.000 килограма од прилике — (да се предају у течају времена које ће означити при лиценцији канцеларија Мин. Финанције.) —

Министарство Финанције тражиће од подузимаца, за кауцију, непокретност у вредности од 500 наполеона.

Они који би жељели лиценцират, морају се на горе означени дан пријавити у канцеларију Министарства Финанције, ће ће се држати лиценција, — од 2 до 4 сата по подне, — и допијет са собом карте од кауције (потврђене од надлежних судских власти, да је непокретност, која је у карте именована, слободна од сваког пређашњег дуга.) и предати их у Министарство, најдаље до 1-вог Октобра 1895. до подна, иначе неће имати право лиценцират.

Ц е т и њ е, 14 септембра 1895.

Број 757.

МИНИСТАРСТВО ФИНАНЦИЈЕ.

О Г Л А С.

ПОШТАНСКЕ МАРКЕ Црне Горе, Турек и свијех другијех земаља, од године 1850 — 1895; као и стара писма, новци и друге старине, купују се по највишој цијени.

У замјену дајем такођер драгуље, новости, свилу и друге ствари из Лондона. Понуде или избор пошљака отиремају се са обратном поштом.

A. Weisz.
Трговина поштанскијех марака у велико и у мало.
16, Regent Street, London W.
4) Основана 1880.